॥ कूष्माण्ड-होमः॥

(तैत्तिरीयारण्यकम्/प्रपाठकः – २/अनुवाकः – ३)

यद्देवा देव्हेडंनम्। देवांसश्चकृमा व्यम्। आदित्यास्तस्मांन्मा मुञ्चत। ऋतस्यर्तेन् मामुत। देवां जीवनकाम्या यत्। वाचा-ऽनृंतमूदिम। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। गार्हंपत्यः प्रमुंञ्चतु। दुरिता यानिं चकृम। क्रोतु मामनेनसम्॥११६॥

ऋतेनं द्यावापृथिवी। ऋतेन् त्वः संरस्वति। ऋतान्मां मुञ्चताः हंसः। यद्न्यकृतमारिम। सृजात्शः सादुत वां जामिशः स्सात्। ज्यायंसः शः सादुत वा कनीयसः। अनौज्ञातं देवकृतं यदेनंः। तस्मात्त्वम्स्माञ्जातवेदो मुमुन्धि। यद्वाचा यन्मनंसा। बाहुभ्यांमूरुभ्यांमष्ठीवद्धांम्॥११७॥

शिश्वैर्यदर्नृतं चकुमा वयम्। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यद्धस्ताम्यां चकर् किल्बिषाणि।द् अक्षाणां वृग्नुमुप्जिन्नंमानः। दूरेपृश्या चं राष्ट्रभृचं। तान्यंपस्रसावनुंदत्तामृणानि। अदीं व्यत्रृणं यदहं चकारं। यद्वादां स्यन्थ्सञ्जगारा जनेंभ्यः। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यन्मयिं माता गर्भे सृति॥११८॥

एनंश्वकार् यत्पिता। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यदां पिपेषं मातरं पितरम्। पुत्रः प्रमुंदितो धयन्। अहि श्रेसितौ पितरौ मया तत्। तदंग्ने अनुणो भंवामि। यदन्तिरक्षं पृथिवीमुत द्याम्। यन्मातरं पितरं वा जिहिश्सिम। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यदाशसां निशसा यत्पंराशसां॥११९॥

यदेनश्चकृमा नूर्तनं यत्पुराणम्। अग्निर्मा तस्मादेनसः। अति क्रामामि दुरितं यदेनः। जहांमि रिप्रं पर्मे स्थस्थैं। यत्र यन्ति सुकृतो नापि दुष्कृतः। तमा रोहामि सुकृतां नु लोकम्। त्रिते देवा अमृजतैतदेनः। त्रित एतन्मनुष्येषु मामृजे। ततो मा यदि किश्चिदानुशे। अग्निर्मा तस्मादेनसः॥१२०॥

गार्हंपत्यः प्रमुश्चत्। दुरिता यानि चकृम। क्रोतु मामनेनसम्। दिवि जाता अपसु जाताः। या जाता ओषंधीभ्यः। अथो या अंग्रिजा आपंः। ता नेः शुन्धन्तु शुन्धंनीः। यदापो नक्तं दुरितं चर्राम। यद्वा दिवा नूतंनं यत्पुंराणम्। हिरंण्यवर्णास्तत् उत्पुंनीत नः। इमं में वरुण तत्त्वां यामि। त्वन्नों अग्ने स त्वन्नों अग्ने। त्वमंग्ने अयासिं॥१२१॥

यद्देवा देवहेळेनं देवांसश्चकृमा व्यम्। आदित्यास्तस्मांन्मा मुश्चत्तंस्यतेन मामित। देवां जीवनकाम्या यद्घाचाऽनृंत-मूदिम। तस्मांन्न इह मुश्चत विश्वं देवाः स्जोषंसः। ऋतेनं द्यावापृथिवी ऋतेन त्व॰ संरस्वति। कृतान्नंः पाह्येनंसो यत्किं चानृंतमूदिम। इन्द्राग्नी मित्रावरुंणौ सोमों धाता बृह्स्पतिः। ते नों मुश्चन्त्वेनंसो यदन्यकृंतमारिम। स्जात्श्र सादुत जांमिश्र साज्यायंसः श॰ सांदुत वा कनीयसः। अनांधृष्टं देवकृंतं यदेनस्तस्मात् त्वम्स्माञ्जांतवेदो मुमुग्धि॥३॥

यद्वाचा यन्मनंसा बाहुभ्यांमूरुभ्यांमष्ठीवद्धा १ शिश्वेर्यदर्नृतं चकुमा वयम्। अग्निर्मा तस्मादेनंसो गार्हंपत्यः प्रमुंश्चतु चकुम यानि दुष्कृता। येनं त्रितो अंर्णवात्रिर्बभूव येन् सूर्यं तमंसो निर्मुमोचं। येनेन्द्रो विश्वा अर्जहादरातीस्तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरानशान आक्षि। यत्कुसीद्मप्रतीत्तं मयेह येनं यमस्यं निधिना चरांमि। एतत्तदंग्ने अनृणो भंवामि जीवंन्नेव प्रति तत्ते दथामि।

(तैत्तिरीय-ब्राह्मणम् ३.७.१२)

यन्मयिं माता गर्भे सति॥११८॥

एनंश्वकार् यत्प्ता। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यदां पिपेषं मातरं पितरम्। पुत्रः प्रमुंदितो धयन्। अहिर्श्सितौ पितरौ मया तत्। तदंग्ने अनृणो भंवामि। यदन्तिरक्षं पृथिवीमुत द्याम्। यन्मातरं पितरं वा जिहिश्सिम। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। यदाशसां निशसा यत्पंराशसां॥११९॥

यदेनश्चकृमा नूतंनं यत्पुंराणम्। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। अतिं क्रामामि दुरितं यदेनंः। जहांमि रिप्रं पंरमे स्थस्थैं। यत्र यन्तिं सुकृतो नापिं दुष्कृतंः। तमा रोहामि सुकृतां नु लोकम्। त्रिते देवा अमृजतैतदेनंः। त्रित एतन्मंनुष्येषु मामृजे। ततों मा यदि किश्चिदानशे। अग्निर्मा तस्मादेनंसः॥१२०॥

गार्हंपत्यः प्रमुंश्चतु। दुरिता यानिं चकृम। करोतु मामनेनसम्। दिवि जाता अफ्सु जाताः। या जाता